

Motywy wyboru zawodu nauczyciela edukacji wczesnoszkolnej i przedszkolnej

28 października 2024

Odwołując się do powyższych wyników badań oraz rzadziej badanej w pedeutologii kwestii motywów wyboru zawodu przez studentów kierunków nauczycielskich, uznałam, że niezwykle istotne jest ich rozpoznanie nie tylko wśród czynnych zawodowo nauczycieli, ale przede wszystkim wśród studentów rozpoczynających lub będących w trakcie studiów. Wynika to z faktu, że wczesne rozpoznanie i określenie motywów wyboru zawodu umożliwia podjęcie działań wspierających nauczycieli w ich identyfikacji zawodowej, w rozpoznaniu zasobów i potencjału, a tym samym wzmocnienie i doskonalenie ich kompetencji (w tym transformację motywacji zewnętrznej na wewnętrzną).

Może to także prowadzić do podjęcia decyzji o zmianie kierunku kształcenia lub zawodu. Wierzę, że wczesne działania diagnostyczne dotyczące motywów wyboru zawodu przez przyszłych nauczycieli, prowadzone przez nauczycieli akademickich, są kluczowe dla jakości i efektywności edukacji w polskich szkołach. Dodatkowo stanowią one ważny element zapobiegania negatywnym doświadczeniom edukacyjnym uczniów oraz nauczycieli, a także mogą pomóc w przeciwdziałaniu wypaleniu zawodowemu oraz życiowemu niezadowoleniu, niespełnieniu i braku satysfakcji.

Roma Kwiecińska przeprowadziła interesujące badania wśród studentów I i V roku specjalności nauczycielskich, badając motywy wyboru zawodu nauczyciela. W swojej analizie wyodrębniła dwa główne typy motywów: wewnętrzne i zewnętrzne.

Motywy wewnętrzne, które bazują na zainteresowaniach, przekonaniach, wyobrażeniach, dążeniach oraz świadomości roli zawodowej, obejmują takie czynniki, jak zainteresowanie pracą nauczycielską, pasja do przedmiotu kierunkowego, chęć zgłębiania wiedzy psychologicznej i pedagogicznej, poczucie twórczego charakteru zawodu, potrzeba poczucia użyteczności społecznej, możliwość nieustannego kształcenia, rozwój umiejętności samokształcenia oraz poszerzanie własnych zainteresowań (Kwiecińska, 2000, s. 91).

Z kolei motywy zewnętrzne, które wynikają z potocznych opinii na temat zawodu, postrzegania go przez społeczeństwo oraz wpływów innych osób, obejmują takie czynniki, jak postrzeganie zawodu nauczyciela przez pryzmat przywilejów, jego prestiż w społeczeństwie, wpływ namowy innych osób, tradycje rodzinne, wzór nauczyciela z przeszłości, przekonanie o łatwości pracy nauczyciela oraz łatwość dostania się na studia nauczycielskie (Kwiecińska, 2000, s. 92).

Wyniki badań Kwiecińskiej wskazują, że wśród studentów starszych roczników dominowały motywy wewnętrzne, natomiast wśród studentów I roku częściej występowały motywy zewnętrzne.

Motywy wyboru zawodu nauczyciela edukacji wczesnoszkolnej i przedszkolnej są złożone i różnorodne, łącząc zarówno czynniki wewnętrzne, jak i zewnętrzne, które wpływają na decyzję o podjęciu tego zawodu. Nauczyciel, zwłaszcza w kontekście edukacji najmłodszych dzieci, pełni niezwykle istotną rolę w procesie kształtowania ich osobowości, rozwijania umiejętności społecznych oraz intelektualnych. Wybór tej ścieżki zawodowej często wynika z połączenia pasji do pracy z dziećmi, chęci niesienia pomocy oraz spełnienia osobistych aspiracji zawodowych.

Znaczenie roli nauczyciela w edukacji najmłodszych

Praca nauczyciela wczesnoszkolnego i przedszkolnego różni się od innych etapów edukacji przede wszystkim specyfiką pracy z

dziećmi na wczesnym etapie rozwoju. Ten okres w życiu dziecka charakteryzuje się intensywnym rozwojem emocjonalnym, intelektualnym oraz społecznym, co stawia przed nauczycielami szczególne wyzwania. Nauczyciele wczesnoszkolni i przedszkolni muszą nie tylko przekazywać wiedzę, ale także pełnić funkcje opiekuńcze, wspierające i wychowawcze.

Nauczyciele w tej grupie wiekowej często odgrywają kluczową rolę w budowaniu pierwszych doświadczeń edukacyjnych dziecka, kształtując jego podejście do nauki, rozwijając ciekawość świata i umiejętności społeczne. Dlatego też motywy wyboru tego zawodu są silnie związane z poczuciem misji, empatii oraz chęci wsparcia najmłodszych w ich rozwoju.

Motywy altruistyczne i chęć niesienia pomocy

Jednym z najczęściej wymienianych motywów wyboru zawodu nauczyciela wczesnoszkolnego i przedszkolnego jest pragnienie niesienia pomocy i wspierania dzieci. Osoby decydujące się na tę ścieżkę zawodową często podkreślają, że czują silną potrzebę pracy z dziećmi, pomagania im w przezwyciężaniu trudności, rozwijaniu umiejętności i budowaniu pewności siebie. Praca nauczyciela daje możliwość bezpośredniego wpływu na rozwój młodych ludzi, co dla wielu osób stanowi motywację do podjęcia tego zawodu.

Przykład: Pani Anna, nauczycielka przedszkola, podkreśla, że od najmłodszych lat marzyła o pracy z dziećmi. Zawsze czuła, że jej powołaniem jest wspieranie dzieci w ich rozwoju, a praca w przedszkolu pozwala jej realizować tę pasję na co dzień. Pomaganie dzieciom w odkrywaniu świata oraz pokonywaniu pierwszych wyzwań edukacyjnych jest dla niej największą satysfakcją.

Pasja do pracy z dziećmi

Dla wielu nauczycieli wczesnoszkolnych i przedszkolnych pasja do pracy z dziećmi jest jednym z głównych czynników, które skłaniają ich do wyboru tego zawodu. Praca z najmłodszymi

wymaga specyficznych umiejętności i podejścia, a nauczyciele, którzy czują autentyczną radość z obcowania z dziećmi, często osiągają w swojej pracy największe sukcesy. Pasja ta wyraża się w kreatywnym podejściu do nauczania, cierpliwości, empatii oraz umiejętności tworzenia przyjaznej atmosfery w klasie.

Przykład: Pan Tomasz, nauczyciel edukacji wczesnoszkolnej, mówi, że wybór tego zawodu był dla niego naturalny, ponieważ od zawsze fascynował go świat dzieci. Uwielbia obserwować, jak dzieci rozwijają swoje umiejętności, jak uczą się współpracować i rozwiązywać problemy. Praca ta daje mu możliwość wyrażenia swojej kreatywności i jednocześnie daje satysfakcję, kiedy widzi postępy swoich uczniów.

Wpływ doświadczeń życiowych

Wielu nauczycieli wybiera ten zawód pod wpływem swoich własnych doświadczeń z dzieciństwa lub inspiracji, którą czerpali z relacji z nauczycielami w przeszłości. Własne pozytywne doświadczenia edukacyjne często motywują do podjęcia pracy nauczyciela, ponieważ osoby te chcą odtworzyć te same warunki, które były dla nich inspirujące i wspierające.

Przykład: Pani Maria, nauczycielka edukacji wczesnoszkolnej, wspomina, że jako dziecko miała nauczycielkę, która była dla niej wzorem do naśladowania. To ona pokazała jej, jak ważna jest cierpliwość, empatia i indywidualne podejście do uczniów. Dzięki temu postanowiła, że również chce pracować z dziećmi i pomagać im w odkrywaniu ich potencjału, tak jak jej nauczycielka pomagała jej.

Potrzeba stabilizacji zawodowej

Wybór zawodu nauczyciela często motywowany jest również względami pragmatycznymi, takimi jak stabilność zatrudnienia oraz perspektywy rozwoju zawodowego. Praca w sektorze edukacji, zwłaszcza w placówkach publicznych, daje pewne gwarancje zatrudnienia, co dla wielu osób może być istotnym czynnikiem decydującym o wyborze tej ścieżki zawodowej. Choć

wynagrodzenie nauczycieli nie zawsze jest konkurencyjne w porównaniu z innymi zawodami, to stabilność zatrudnienia, możliwość pracy w systemie państwowym oraz dostęp do programów rozwoju zawodowego są często postrzegane jako pozytywne aspekty tej pracy.

Możliwości rozwoju zawodowego i osobistego

Nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej i przedszkolnej mają również szansę na ciągły rozwój zawodowy. Wielu z nich angażuje się w dodatkowe kursy, szkolenia czy studia podyplomowe, aby poszerzać swoją wiedzę i umiejętności. Praca z dziećmi na wczesnym etapie rozwoju wymaga stałego doskonalenia się, a nauczyciele muszą być na bieżąco z nowymi metodami pedagogicznymi, trendami w psychologii rozwojowej oraz nowoczesnymi narzędziami dydaktycznymi.

Przykład: Pani Katarzyna, nauczycielka przedszkolna, regularnie uczestniczy w warsztatach pedagogicznych, które pomagają jej w pracy z dziećmi o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Uważa, że rozwój osobisty i zawodowy jest kluczowy, aby móc w pełni zaspokajać potrzeby swoich podopiecznych. Dzięki uczestnictwu w takich inicjatywach czuje się lepiej przygotowana do radzenia sobie z trudnymi sytuacjami w pracy i oferowania dzieciom wsparcia na różnych poziomach ich rozwoju.

Zróżnicowane ścieżki kariery

Wybór zawodu nauczyciela wczesnoszkolnego i przedszkolnego nie oznacza ograniczenia do jednej konkretnej roli przez całą karierę. W ramach tego zawodu istnieją różne możliwości specjalizacji i ścieżek rozwoju. Nauczyciele mogą np. skupić się na pracy z dziećmi o specjalnych potrzebach edukacyjnych, rozwijać swoje umiejętności w zakresie edukacji artystycznej, sportowej czy językowej. Ponadto istnieje możliwość awansu na stanowiska administracyjne, np. dyrektora placówki edukacyjnej, czy pracę w instytucjach zajmujących się

tworzeniem programów nauczania.

Wyzwania w zawodzie nauczyciela

Choć motywacje do wyboru zawodu nauczyciela wczesnoszkolnego i przedszkolnego mogą być silne, to należy pamiętać, że jest to zawód pełen wyzwań. Praca z małymi dziećmi wymaga ogromnej cierpliwości, empatii, a także umiejętności radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych. Nauczyciele często muszą działać pod presją czasu, radzić sobie z wieloma różnorodnymi potrzebami dzieci oraz utrzymywać komunikację z rodzicami, co bywa niełatwe. Mimo to, dla wielu nauczycieli te wyzwania stanowią dodatkową motywację do dalszego doskonalenia swoich umiejętności i szukania nowych rozwiązań pedagogicznych.

Przykład: Pan Wojciech, nauczyciel edukacji wczesnoszkolnej, podkreśla, że jednym z największych wyzwań w jego pracy jest radzenie sobie z trudnymi zachowaniami dzieci oraz utrzymywanie relacji z rodzicami, którzy czasami mają różne oczekiwania względem jego pracy. Mimo tych trudności uważa, że praca nauczyciela daje mu ogromną satysfakcję i spełnienie zawodowe.

Wnioski

Motywy wyboru zawodu nauczyciela edukacji wczesnoszkolnej i przedszkolnej są wieloaspektowe i mogą obejmować zarówno czynniki altruistyczne, jak i pragmatyczne. Praca ta wymaga pasji, zaangażowania i stałego rozwoju, ale daje również ogromną satysfakcję z możliwości kształtowania przyszłości najmłodszych pokoleń. Nauczyciele, którzy wybierają tę ścieżkę zawodową, często podkreślają, że ich praca to nie tylko zawód, ale również powołanie, które pozwala im realizować swoje aspiracje oraz wspierać rozwój dzieci na najważniejszych etapach ich życia.

Bibliografia

R. Kwiecińska R. Rozum czy serce? Postawy wobec zawodu nauczycielskiego studentów uczelni pedagogicznej, Wydawnictwo Edukacyjne, Kraków 2000

J.M. Łukasik, Motywy wyboru zawodu nauczyciela przez studentów uczelni artystycznych, „Edukacja Ustawiczna Dorosłych” 2021, nr 1, s. 63-75

Ż. Nowak, Motywy wyboru zawodu nauczyciela przez studentki kierunków pedagogicznych Wyższej Szkoły Zarządzania i Administracji w Opolu oraz Uniwersytetu Opolskiego badanie porównawcze, Wydawnictwo Sindruk, Opole 2021

A. Domańska, Nauczyciel – zawód, powołanie, czy wyjście awaryjne?, „Wychowawca” 2019, nr 10, s. 26-27

Jeśli potrzebujesz pomocy w pisaniu nowej pracy z pedagogiki, to polecamy serwis [pisanie prac z pedagogiki](#) - fachowa pomoc w pisaniu prac.